

DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2025-90-20>
УДК 005.59:338.22:330.341:338.46(477)

Христенко О.В.

здобувач освіти ступеня «доктор філософії»,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

Khrystenko Oleksandr

Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

СТАН ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ІНДИКАТОР ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

STATE OF INNOVATION ACTIVITY AS AN INDICATOR OF THE EXTERNAL ENVIRONMENT OF THE IMPLEMENTATION OF INNOVATION PROCESSES MANAGEMENT STRATEGIES AT UKRAINIAN ENTERPRISES

Аналіз стану інноваційної діяльності та оцінювання рівня її розвитку у масштабах країни дозволяє отримати інформаційне підґрунтя для формування та реалізації стратегії управління інноваційними процесами на підприємствах. Метою дослідження є діагностика стану інноваційної діяльності в Україні та перспектив його зміни у майбутньому. У процесі дослідження використано методи аналізу, синтезу та порівняння. Встановлено характеристики стану розвитку інноваційної діяльності в Україні, виявлено її негативні та позитивні тенденції, зокрема, у окремих секторах національної економіки. Виявлено джерела інформації, якими можуть послуговуватись менеджери підприємств під час формування висновку щодо стану інноваційної діяльності, плануючи використати його оцінку як індикатор зовнішнього середовища для реалізації стратегій управління інноваційними процесами на власному підприємстві.

Ключові слова: стратегія, стратегічне управління, інноваційна діяльність, інноваційний процес, інноваційний менеджмент, інновація, ринкове середовище.

Information and time become two main factors influencing the effectiveness of the enterprise's innovation management, and diagnostics of the external environment of its activities are a source for obtaining information about innovations and competitive advantages from other participants from the market segments selected for development and expansion of the boundaries of influence. Given this, the analysis of the state of innovation activity and assessment of the level of its development on a national scale allowed obtaining an information basis for the formation and implementation of a strategy for managing innovation processes at enterprises. The research method is the diagnosis of the state of innovation activity in Ukraine and the prospects for its changes in the future to obtain relevant characteristics of the external environment in which modern enterprises should especially implement their own strategies for managing innovation processes. The research used methods of analysis, synthesis and comparison. The characteristics of the state of development of innovation activity in Ukraine were established, its negative and positive trends were identified, in particular, in certain sectors of the national economy. Sources of information were identified that can be used by enterprise managers when forming a conclusion on the state of innovation activity, planning to use its assessment as an indicator of the strategy for implementing the external environment of managing innovation processes at their own enterprise. The analysis of the state of innovation activity in Ukraine showed that domestic business entities should better apply moderate strategies for their development, work out opportunities to start cooperation with scientific institutions or outsource the direction of scientific research and development, and also search for sources of financing for innovation costs using opportunities to attract resources from external and internal investors.

Keywords: strategy, strategic management, innovation activity, innovation process, innovation management, innovation, market environment.

Постановка проблеми. Для прийняття ефективних управлінських рішень у різних контекстах і напрямках фінансово-господарської діяльності підприємства велику роль відіграє інформація, яка спонукає його топ-менеджмент до активних дій у гонитві за ринковою першістю або стимулює до очікувань змін на ринках. Управління інноваціями – специфічний та складний напрям менеджменту організацій, результативність якого

у значній мірі визначається не лише інформаційним ресурсом, але і часом, який витрачається на прийняття управлінського рішення. Стати лідером на ринку, запровадити інноваційні технології для оптимізації бізнес-процесів і економії ресурсів, першим випустити на ринок унікальний продукт або послугу неможливо без перманентного моніторингу тенденцій розвитку науково-технологічного прогресу, який повсякчас змі-

нює тренди та умови зовнішнього середовища ведення бізнесу. Таким чином, інформація і час стають двома основними факторами впливу на результативність інноваційного менеджменту підприємства, а діагностика зовнішнього середовища його діяльності є джерелом для надходження інформації про новачі та конкурентні переваги від інших учасників із обраних для розвитку та розширення меж впливу ринкових сегментів. Зважаючи на це, аналіз стану інноваційної діяльності та оцінювання рівня її розвитку у масштабах країни дозволяє отримати інформаційне підґрунтя для формування та реалізації стратегії управління інноваційними процесами на підприємствах. Проблемними аспектами залишається актуалізація таких даних, їх своєчасне отримання, правильна інтерпретація експертами та своєчасна трансляція фахівцям з інноваційного менеджменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не зважаючи на те, що основним джерелом інформації щодо стану інноваційної діяльності на макrorівні є статистичні дані, а на рівні окремих підприємств – відомості з їх звітних документів, публікації сучасних вчених, у яких містяться аналітичні огляди та результати критичного оцінювання окремих параметрів інноваційного розвитку економічної системи та її учасників також варті пильної уваги у контексті цього дослідження. Так, Сатир Л. М., Кепко В. М., Стаднік Л. І., Кепко О. І. наводять у своїх публікації результати аналітичного огляду інноваційних форм бізнесу у торговельній та комерційній сферах підприємницької діяльності [1], Ковальова В. І., Глебова Н. В., Федосова К. Д. фокусують увагу на аналізі особливостей інноваційної діяльності фармацевтичних підприємств на ринку України [2], Рєпіна І. М., Садовник О. В., Чабан В. презентують експертні висновки за результатами динамічного аналізу впливу наукової та інноваційної діяльності на формування валової доданої вартості в Україні [3], Коваленко І. А. конкретизує проблеми регулювання інноваційної діяльності в Україні [4], Кулаков О. О. пропонує до обговорення результати аналізу сучасного стану інноваційно-інвестиційної діяльності України [5], Смельянов О. Ю., Данилович О. Т. конкретизують принципи, напрями та показники аналізування інноваційної діяльності підприємств [6], Асланян О. І. проводить діагностику впливу інноваційної діяльності на конкурентоспроможність підприємств [7], Божанова О. В., Ткаченко Н., Дуднєва Ю. Е. комплексно вивчають аналітичний аспект інноваційної діяльності промислових підприємств України [8], Дяченко Н. П., Дяченко В. С. надають характеристику основних тенденцій розвитку сфери інноваційної діяльності в Україні [9], Омеляненко В. А., Ковтун Г. І., Володін Д. В. пропонують результати власного аналізу особливостей вибору форм спільної діяльності в контексті вироблення інноваційної політики [10], Чайковська І. І. висвітлює аспект інноваційної діяльності промислових підприємств Укра-

їни в контексті успішної реалізації ними інноваційних проєктів [11], а Ратушняк О. Г., Лялюк О. Г. роблять акцент на особливостях аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності саме промислових підприємств, які працюють на теренах України [12].

Невирішені частини загальної проблеми. Маємо зауважити, що у відкритих джерелах інформації натеper (травень 2025 року) розміщені відомості щодо інноваційної активності підприємств України лише станом на 2020 рік та за попередні періоди. Реалії воєнного часу спровокували прогалини у аналітичній діяльності інформаційних та статистичних агентств і служб, і створили дефіцит актуальної інформації щодо стану інноваційної діяльності суб'єктів економічних відносин в Україні. Водночас, використання відомостей із міжнародних рейтингів та методичних вказівок до оцінювання рівня реалізації інвестиційних процесів на підприємствах, в установах, організаціях, тощо, здатне надати менеджменту вітчизняних компаній підказки щодо напрямів подальшої аналітичної роботи на шляху до здобуття релевантної інформаційної підтримки своїх стратегічних рішень щодо запровадження інновацій у виробничих і бізнесових практиках.

Метою дослідження є діагностика стану інноваційної діяльності в Україні та перспектив його зміни у майбутньому задля отримання релевантної характеристики зовнішнього середовища, у якому сучасним підприємствам доведеться реалізовувати власні стратегії управління інноваційними процесами.

Виклад основного матеріалу. Розвиток української економіки перебуває під впливом безпрецедентних викликів сьогодення, які спровоковані повномасштабною війною в державі, що суттєво стримує розвиток інноваційної діяльності у різних секторах економіки. В цілому можна описати поточний стан інноваційної діяльності в Україні такими її характеристиками, як орієнтація інновацій та залучення фінансових ресурсів у оборонний сектор та у розвиток технологій, які мають подвійне, як військове, так і цивільне призначення; спрямуванням зусиль на посилення кібербезпеки, зокрема, щодо захисту державної інформації та персональних даних про громадян України; сталим трендом до релокації бізнесу та підтримання на регіональному та державному рівнях нових підприємницьких ініціатив, започаткованих внутрішньо переміщеним населенням.

Стримуючим фактором для поширення та розширення меж інноваційної діяльності наразі є обмеження доступу вітчизняних підприємств до фінансових ресурсів. Власні активи компаній знецінені інфляцією та стрімким зростанням цін на товари, роботи, послуги, які використовуються ними у фінансово-господарських процесах, а зовнішні джерела фінансування обмежені стриманістю інвесторів, пов'язаною із суттєвими фінансовими ризиками та високою імовірністю неповернення інвестованого капіталу. Водночас,

міжнародна фінансова допомога, грантові програми, ініціативи від зарубіжних партнерів і донорів забезпечують хоча і обмежені, але стабільні можливості для продовження інноваційного розвитку суб'єктів господарювання у пріоритетних галузях економіки України.

Також маємо зазначити, що більша частина інноваційних розробок, які інвестуються коштом інвесторів, пов'язана із запровадженням нових функціональних рішень для потреб оборони України від військової агресії сусідньої держави. Зокрема, очевидною є фінансова підтримка нових розробок і модернізації систем зв'язку, засобів радіоелектронної боротьби, технологій розмінування та цифрових продуктів, націлених на забезпечення кібербезпеки у цифровому інформаційному просторі. Військова та оборонна промисловість нині стали майданчиком для економічного старту та зростання вітчизняних стартапів та R&D (Research and Development) підприємств.

Традиційним сектором для активного розвитку та поширення інновацій, що може вважатися зразковим для розробки стратегії розширення меж інноваційної діяльності і на інші галузі національного господарства, є ІТ сектор. Підприємства цього сектору є провідними рушіями інноваційних трансформацій та флагманами оновлення бізнес-процесів у відповідності до тенденції цифровізації економічного середовища. Українські ІТ спеціалісти продовжують розробляти інноваційні продукти та послуги не лише для внутрішнього, але і для глобальних ринків товарів і послуг, а також активно залучені до процесу створення технологій воєнного та оборонного призначення.

Глибинні технології (DeerTech) та військові технології (MilitaryTech) – це галузі, що набули стрімкого інноваційного розвитку з 2022 року. У межах їх функціонування поєднуються передові наукові розробки та результати досліджень із практичними потребами оборонного комплексу. Також продовольча безпека залишається однією із важливих складових економічного та соціального виживання населення країни в умовах воєнного стану. тому формується та залишається активним попит на інновації у таких царинах, як землеробство, агрономія, логістика збирання та зберігання врожаю зернових культур овочів та фруктів, їх переробка, тощо. Наслідки воєнних дій призвели до стрімкого зростання інтересу до інновації та адаптації досвіду іноземних держав у сферах медицини та реабілітації. Спостерігається потреба у запровадження інноваційних медичних рішень, розширенні кількості використовуваних технологій для реабілітації військового та цивільного населення, яке постраждало внаслідок війни.

Ще однією характеристикою розвитку інноваційної діяльності в Україні є відчутна державна підтримка різних площин економічної діяльності бізнесів, які пов'язані з новачками, оптимізацією, автоматизацією та підвищенням ефективності функціонування суб'єктів

господарювання. Державна політика у інноваційній сфері наразі характеризується спрощенням процедур започаткування та реалізації інноваційних проєктів, особливо у царині оборони та військових медичних розробок, активізацією законодавчих ініціатив для підтримання інноваційного розвитку, у тому числі для залучення інвестицій для захисту цифрових даних та об'єктів інтелектуальної власності, створення екосистем для запровадження інноваційної інфраструктури, яка обслуговуватиме наукові дослідження та активне залучення їх результатів у різні економічні площини, зокрема, створення технопарків, акселераторів, інкубаторів для досягнення стану сталої синергії між наукою та бізнесом, а також заохочення та підтримання міжнародної співпраці, що виявляється у активній та злагодженій роботі вітчизняних державних структур з міжнародними партнерами та агенціями у царині розподілу досвіду фінансування та технологій для розвитку інноваційного потенціалу вітчизняної економіки.

До 2020 року моніторинг стану інноваційної діяльності проводили експерти Державної служби статистики України. Керівники підприємств, мали заповнити документ, який має назву «Обстеження інноваційної діяльності підприємства», зокрема, останній період такого обстеження зафіксовано як 2022–2024 роки. У цій інформаційній формі окрім стандартних даних про назву, вид діяльності та місцезнаходження підприємства, відповідальні особи мали оцінити рівень важливості інноваційних стратегій для розвитку бізнесу (за шкалою – високий рівень важливості, середній рівень важливості, низький рівень важливості та неважливо), таких як: поліпшення наявних товарів або послуг, запровадження нових товарів або послуг, стратегія цінового лідерства, стратегія якісного лідерства, розширення асортименту товарів або послуг, фокусування уваги та спеціалізація на кількох ключових товарах або послугах, стратегія задоволення потреб постійних клієнтів, стратегія залучення нових клієнтів, приділення уваги стандартизованим товарами або послугами, приділення уваги специфічним рішенням унікальним рішенням для клієнтів компанії. Також менеджмент підприємств мав відповісти на питання, чи запроваджувало воно упродовж аналізованого періоду інноваційну продукцію, товари або послуги, зокрема, такі, які були б новими для ринку, на якому працює підприємство, або новими лише для нього; зазначити частку доходу від реалізації такої продукції, товарів або послуг, вказати на те, ким була розроблена інноваційна продукція, впроваджена підприємством, зазначити її кількість і найменування, навести дані щодо запровадження інноваційних процесів на підприємстві, наприклад, таких, як інноваційні методи виробництва, поліпшення товарів чи надання послуг, нові методи логістики, доставки, дистрибуції, комунікації чи обробки інформації, обліку або адміністративного управління, методи ділової практики з ор-

ганізації процедур або зовнішніх зв'язків, методи організації трудової відповідальності, прийняття рішень або управління людськими ресурсами чи маркетингові методи просування, пакування, ціноутворення, розміщення продукції або надання післяпродажного сервісу. Також у цьому документі очікувалось отримати відомості щодо того, чи здійснювало підприємство такі види інноваційної діяльності, як дослідження та розробки виконані його власними силами, або реалізовані іншими підприємствами, тощо, а також дані щодо обсягу витрат на інновації та наукові дослідження та розробки з конкретизацією джерел їх фінансування, таких, як власні кошти підприємства, кошти державного, місцевого бюджетів, кошти інвесторів, резидентів і нерезидентів, банківські фінансові ресурси та кошти з інших джерел. Під час заповнення цієї форми менеджмент підприємства мав можливість вказати, які з факторів описують неможливість збільшення рівня його інноваційної діяльності, зокрема, серед ймовірних причин можна було відзначити: брак ресурсів, який заважав збільшувати межі інноваційної діяльності, рішення керівництва щодо відсутності необхідності збільшувати обсяги та напрями інноваційної діяльності з інших причин, ніж брак ресурсів, таких, як стратегічні фактори, не найкращий час для інновацій, інші пріоритети розвитку бізнесу, надто високі ризики, низька очікувана прибутковість, тощо, або ж відсутність потреби в подальшій інноваційній діяльності. Також необхідно було конкретизувати партнерів, залучених до інноваційного співробітництва із місцем їх розташування; окреслити наміри та намагання щодо отримання різних форм державного фінансування та зацікавленість щодо запровадження екологічних інновацій. Акумуляція, аналіз та оприлюд-

нення таких відомостей, які передбачалося отримати у результаті заповнення підприємствами України таких відомостей, дозволили б менеджменту усіх без винятку суб'єктів господарювання, які прагнуть інноваційного розвитку, отримати достовірну та важливу інформацію для прийняття управлінських рішень у цій площині. На жаль, у вільному доступі така інформація станом на 2025 рік не розміщена, що залишає простір для прийняття владних рішень щодо покращення інформаційної державної політики у цій сфері.

Додаткову інформацію, що дає змогу зробити фрагментарні висновки щодо стану інноваційної діяльності в Україні можна отримати, послугуючись національними індексами, які відображають економічні настрої та очікування суб'єктів підприємницької діяльності та населення. До їх переліку належать: Індекс споживчих настроїв (ІСН, поєднує показники очікуваних змін особистого матеріального становища, очікуваного розвитку економіки країни протягом найближчого року, та очікуваного розвитку економіки країни впродовж найближчих 5 років), Індекс очікувань ділової активності (ІОДА, відображає оцінки та очікування підприємств щодо їхньої поточної та майбутньої ділової активності. На міжнародному рівні найбільш відомим та авторитетним інформаційним інструментом для оцінювання рівня розвитку інноваційної діяльності будь-якої країни світу є Глобальний інноваційний індекс (Global Innovation Index, GII), який щорічно оприлюднюється Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (WIPO) у партнерстві з Корнельським університетом та INSEAD (рис. 1).

Рис. 1 демонструє погіршення позиції України щодо оцінки її інноваційної діяльності на міжнарод-

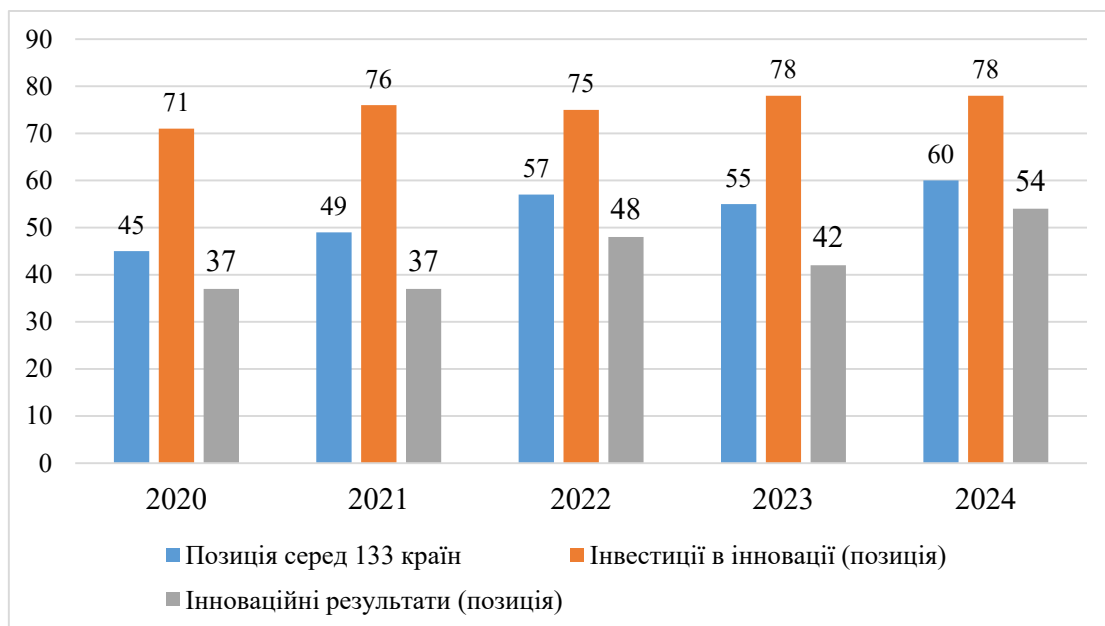

Рис. 1. Стан інноваційної діяльності в Україні згідно її позицій у Global Innovation Index

Джерело: складено автором за даними [13]

ному рівні. Зокрема, якщо в 2020 році Україна займала 45-у позицію в рейтингу, то тепер обіймає лише 60-у сходинку, тобто за 5 років її рейтинг погіршився на 15 позицій. Також досить посередніми порівняно з іншими державами світу залишаються обсяги інвестицій у інноваційний розвиток, причому динаміка цього показника також є негативною за останні роки. Результати запровадження інновацій є трохи кращими, однак, і тут помітною є тенденція до погіршення. Співставлення показників позицій України щодо інвестицій у інновації та інноваційних результатів загалом свідчать про ефективне використання інвестиційних ресурсів для розширення меж інноваційної діяльності. Водночас, за даними показника The Startup Ecosystem of Ukraine (Глобальний індекс стартап-екосистем) Україна у 2025 році обійняла 42 місце, (у 2023 році це було 49 місце, у 2024 році – 46-е) [14]. Однак, загальна картина та оцінка схиляють до думки про необхідність активізації інноваційних процесів у межах стабілізації, відновленні і розвитку національної економіки.

Отже, аналіз стану інноваційної діяльності, яка має стати середовищем для реалізації стратегії управління інноваційними процесами підприємств України, дозволив нам окреслити ряд викликів для активізації інноваційних процесів у різних управлінських площинах. Перший виклик сформований міграцією значної частини кваліфікованих спеціалістів закордон, а також працевлаштуванням української інтелектуальної еліти у іноземних компаніях на умовах очної та дистанційної зайнятості. Другим викликом стала зруйнована інфраструктура усередині держави, яка потребує відновлення і лише потім зможе стати елементом системи інноваційного розвитку національної економіки. Третя негативна тенденція – це обмежений доступ до фінансових, інтелектуальних, матеріальних ресурсів, який виник через нестачу інвестицій, енергетичну кризу, розриви партнерських відносин та логістичні труднощі. Останнім, але не менш важливим, ніж інші, викликом у цьому переліку є психологічний фактор, оскільки невизначеність та постійний стрес деструктивно впливають на рівень продуктивності праці та інноваційний потенціал поведінки та кадрового ресурсу.

Інноваційна діяльність в Україні нині перебуває у стані трансформаційних змін та поступового відновлення. Вітчизняні інноваційні підприємства адаптуються до воєнних реалій, зміщують фокус своєї діяльності на стратегічно важливі для стану національної безпеки та економічного виживання держави, сектори. Не зважаючи на велику кількість фінансових, політичних, безпекових, кадрових викликів, вітчизняні підприємства продовжують демонструвати високий рівень адаптивності, креативності, гнучкості та готовності долати труднощі засобами науково орієнтованого менеджменту. І такі амбітні наміри є запо-

рукою для інноваційного відновлення та подальшого стратегічного розвитку держави та бізнесу. Водночас, довгострокові перспективи інноваційного розвитку бізнесу суттєво залежить від театру військових дій, продовження або завершення війни та фінансової підтримки партнерських держав світу у формі масштабних програм відновлення економіки України.

Висновки. Дослідження стану інноваційної діяльності як індикатора зовнішнього середовища реалізації стратегій управління інноваційними процесами на підприємствах України дало змогу зробити наступні висновки.

1. Стан інноваційної діяльності може слугувати індикатором рівня готовності та сприятливості зовнішнього економічного середовища до реалізації стратегій управління інноваційними процесами на підприємствах. Ті тенденції, які виявляються під час аналізу інформаційних ресурсів і значень національних і глобальних індексів, що прямо чи опосередковано пов'язані з результатами інноваційної діяльності підприємств, дають можливість встановити раціональні стратегічні орієнтири для функціонування та розвитку вітчизняних компаній. Зокрема, проведений аналіз стану інноваційної діяльності в Україні засвідчив, що вітчизняним суб'єктам господарювання краще обрати помірковані стратегії для свого розвитку, пропрацювати можливості щодо започаткування співпраці з науковими установами або передати напрям наукових досліджень і розробок на аутсорсинг, а також здійснити пошук джерел для фінансування інноваційних витрат із використанням можливостей для залучення ресурсів від зовнішніх і внутрішніх інвесторів.

2. Протидія кібератакам та швидке відновлення втрачених даних є тими позитивними результатами, до яких прагне менеджмент сучасних компаній, у першу чергу тих, які належить до суб'єктів господарювання системи критичної інфраструктури держави. Збереження релокованого бізнесу є нині важливою складовою не лише економічної, але соціальної політики на державному рівні. Відчутна втрата людського капіталу після початку повномасштабного вторгнення актуалізувала потребує у розробці механізмів збереження тих людських ресурсів, які наразі залишаються на території України та здатні бути активними учасниками її економічної системи. Тому державна та міжнародна підтримка переміщених підприємств, збереження їх конкурентних можливостей і переваг мають стати важливою складовою для стабілізації економіки воєнного часу та для післявоєнного відновлення економіки України у національному масштабі.

Перспективи подальших досліджень полягають у моделюванні стратегії управління інноваційними процесами на підприємствах України у ринковому середовищі, параметри якої враховуватимуть отримані у цьому дослідженні аналітичні результати.

Список літератури:

1. Сатир Л. М., Кепко В. М., Стаднік Л. І., Кепко О. І. Аналітичний огляд інноваційних форм бізнесу у торговельній та комерційній сферах підприємницької діяльності. *Економіка та держава*. 2022. № 6. С. 16–21.
2. Ковальова В. І., Глебова Н. В., Федосова К. Д. Аналіз особливостей інноваційної діяльності фармацевтичних підприємств на ринку України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія : Економічні науки. 2021. № 1(1). С. 77–84.
3. Репіна І. М., Садовник О. В., Чабан В. Динамічний аналіз впливу наукової та інноваційної діяльності на формування валової доданої вартості в Україні. *Фінанси України*. 2022. № 8. С. 72–89.
4. Коваленко І. А. Аналіз проблем регулювання інноваційної діяльності в Україні. *Слово Національної школи суддів України*. 2022. № 1–2. С. 160–170.
5. Кулаков О. О. Аналіз сучасного стану інноваційно-інвестиційної діяльності України. *Держава та регіони*. Серія : Економіка та підприємництво. 2023. № 2. С. 12–18.
6. Ємельянов О. Ю., Данилович О. Т. Принципи, напрями та показники аналізування інноваційної діяльності підприємств. *Ефективна економіка*. 2023. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_10_23 (дата звернення: 18.05.2025).
7. Асланян О. І. Аналіз впливу інноваційної діяльності на конкурентоспроможність підприємств. *Економічний простір*. 2024. № 189. С. 52–57.
8. Божанова О. В., Ткаченко Н., Дуднева Ю. Е. Інноваційна діяльність промислових підприємств України: аналітичний аспект. *Адаптивне управління: теорія і практика*. Серія : Економіка. 2020. Вип. 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/admthp_2020_9_4 (дата звернення: 18.05.2025).
9. Дяченко Н. П., Дяченко В. С. Аналіз основних тенденцій розвитку сфери інноваційної діяльності в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 1. С. 123–128.
10. Омеляненко В. А., Ковтун Г. І., Володін Д. В. Аналіз особливостей вибору форм спільної діяльності в контексті вироблення інноваційної політики. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_50 (дата звернення: 18.05.2025).
11. Чайковська І. І. Аналіз інноваційної діяльності промислових підприємств України в контексті успішної реалізації інноваційних проєктів. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2022. № 1. С. 154–160.
12. Ратушняк О. Г., Лялюк О. Г. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності промислових підприємств України. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2021. № 1. С. 123–126.
13. Ukraine ranking in the Global Innovation Index 2024. URL: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine> (дата звернення: 18.05.2025).
14. The Startup Ecosystem of Ukraine. URL: <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/ukraine?page=1> (дата звернення: 18.05.2025).

References:

1. Satyr L. M., Kepko V. M., Stadnik L. I., Kepko O. I. (2022). Analytical review of innovative forms of business in the trade and commercial spheres of entrepreneurial activity [Analytical review of innovative forms of business in the trade and commercial spheres of entrepreneurial activity]. *Economika ta derzhava – Economy and the State*, No. 6, pp. 16–21.
2. Kovaleva V. I., Hliehova N. V., Fedosova K. D. (2021). Analiz osoblyvostei innovatsiinoi diialnosti farmatsevtichnykh pidpriemstv na rynku Ukrainy [Analysis of the features of innovative activity of pharmaceutical enterprises in the Ukrainian market]. *Mizhnarodnyi naukovi zhurnal "Internauka". Seriya : Ekonomichni nauky – International Scientific Journal "Internauka". Series: Economic Sciences*, No. 1(1), pp. 77–84.
3. Repina I. M., Sadovnyk O. V., Chaban V. (2022). Dynamicnyi analiz vplyvu naukovoї ta innovatsiinoї diialnosti na formuvannia valovoї dodanoi vartosti v Ukraini [Dynamic analysis of the impact of scientific and innovative activity on the formation of gross value added in Ukraine]. *Finansy Ukrainy – Finances of Ukraine*, No. 8, pp. 72–89.
4. Kovalenko I. A. (2022). Analiz problem rehuliuвання innovatsiinoї diialnosti v Ukraini [Analysis of problems of regulation of innovative activity in Ukraine]. *Slovo Natsionalnoi shkoly suddiv Ukrainy – The Word of the National School of Judges of Ukraine*, No. 1–2, pp. 160–170.
5. Kulakov O. O. (2023). Analiz suchasnoho stanu innovatsiino-investytsiinoї diialnosti Ukrainy [Analysis of the current state of innovation and investment activity of Ukraine]. *Derzhava ta rehiony. Seriya : Ekonomika ta pidpriemnytstvo – State and Regions. Series: Economics and Entrepreneurship*, No. 2, pp. 12–18.
6. Yemelianov O. Yu., Danylovych O. T. (2023). Pryntsypy, napriamy ta pokaznyky analizuvannia innovatsiinoї diialnosti pidpriemstv [Principles, directions and indicators of analysis of innovative activity of enterprises]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, No. 10. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_10_23 (accessed on 18 May 2025).
7. Aslanian O. I. (2024). Analiz vplyvu innovatsiinoї diialnosti na konkurentospromozhnist pidpriemstv [Analysis of the impact of innovation activity on the competitiveness of enterprises]. *Ekonomichniy prostir – Economic Space*, No. 189, pp. 52–57.
8. Bozhanova O. V., Tkachenko N., Dudnieva Yu. E. (2020). Innovatsiina diialnist promyslovykh pidpriemstv Ukrainy: analitychnyi aspekt [Innovative activity of industrial enterprises of Ukraine: analytical aspect]. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriya : Ekonomika – Adaptive Management: Theory and Practice. Series: Economics*, Issue 9. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/admthp_2020_9_4 (accessed on 18 May 2025).

9. Diachenko N. P., Diachenko V. S. (2021). Analiz osnovnykh tendentsii rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti v Ukraini [Analysis of the main trends in the development of the sphere of innovative activity in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of Donbas*, No. 1, pp. 123–128.
10. Omelyanenko V. A., Kovtun H. I., Volodin D. V. (2020). Analiz osoblyvostei vyboru form spilnoi diialnosti v konteksti vyroblennia innovatsiinoi polityky [Analysis of the peculiarities of the choice of forms of joint activity in the context of the development of innovation policy]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, No. 11. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_50 (accessed on 18 May 2025).
11. Chaikovska I. I. (2022). Analiz innovatsiinoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv Ukrainy v konteksti uspishnoi realizatsii innovatsiinykh proektiv [Analysis of innovative activity of industrial enterprises of Ukraine in the context of successful implementation of innovative projects]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, No. 1, pp. 154–160.
12. Ratushniak O. H., Lialiuk O. H. (2021). Analiz investytsiino-innovatsiinoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv Ukrainy [Analysis of investment and innovation activity of industrial enterprises of Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, No. 1, pp. 123–126.
13. Ukraine ranking in the Global Innovation Index 2024. Available at: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine> (accessed on 18 May 2025).
14. The Startup Ecosystem of Ukraine. Available at: <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/ukraine?page=1> (accessed on 18 May 2025).